Súd:	Krajský súd Trnava
Spisová značka:	11Co/135/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2110200312
Dátum vydania rozhodnutia:	07. 12. 2011
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI:	ECLI:SK:KSTT:2011:2110200312.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd Trnava v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Silvie Hýbelovej a sudcov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Jozefa Mačeja v právnej veci navrhovateľa: B. T., J. XXX, proti odporcovi: O. E., nar. XX.X.XXXX, K. B., D. č. XX, zastúpený splnomocnenou zástupkyňou: B. E., nar. X.XX.XXXX, D. XXX/XX, K. B., o zaplatenie sumy 2.672,97 eur titulom náhrady škody a o zaplatenie sumy 66.387,84 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava, č.k. 18C/1/2010-54, zo dňa 26. januára 2011, vyhovujúcej časti zaplatenia nemajetkovej ujmy takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti zaplatenia nemajetkovej ujmy v sume 15.000,-eur p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľke sumu 282,91 eur titulom náhrady škody a sumu 15.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vo zvyšku súd návrh zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že navrhovateľke súd náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 11, § 13 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ust. § 142 ods. 3 O.s.p., keď na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že návrh navrhovateľky, ktorým sa domáha voči odporcovi zaplatenia náhrady škody vo výške 2.672,97 eur a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 66.387,84 eur z dôvodu, že odporca dňa 9.9.2007 neprispôsobil jazdu svojim schopnostiam, stavu vozovky, keď jazdil rýchlosťou 139 km/h., v dôsledku čoho zavinil dopravnú nehodu, čím spôsobil spolujazdcovi, synovi navrhovateľky P. T. smrteľné zranenie, je dôvodný. Vina odporcu bola preukázaná v trestnom konaní a súd je v zmysle ust. § 135 ods. 1 O.s.p. rozsudkom viazaný, preto v tomto konaní neskúmal zavinenie odporcu, ale vychádzal zo zistení, obsiahnutých v trestnom spise. V dôsledku dopravnej nehody, ktorá bola spôsobená odporcom, došlo podľa názoru súdu jednoznačne k zásahu do osobnostného práva navrhovateľky tak, že bola narušená celistvosť rodiny, bolo zasiahnuté do jej súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie navrhovateľky v citovej oblasti je nenapraviteľné. V súlade s ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka má súd za to, že v dôsledku tragickej smrti syna navrhovateľky pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil odporca, ide o nesmierne závažnú ujmu, spočívajúcu v strate milovaného dieťaťa, čím je navrhovateľka do budúcnosti ochudobnená o rodinný život a spočíva aj v citovej ujme, spočívajúcej v citovej strate, keď navrhovateľka smrťou syna stratila jeho lásku a radosť s ním prežívanú. Zároveň utrpela citovú ujmu, spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby, čoho dôkazom je aj fakt, že bezprostredne po jeho smrti bola odkázaná na medikamentóznu liečbu, pokiaľ ide o syna navrhovateľky, bolo v konečnom rozhodnutí zohľadnené, že sám bol pod vplyvom alkoholu, čo malo vplyv na jeho rozhodovanie, konanie a v konečnom dôsledku značne mohlo ovplyvniť vzniknutú situáciu,

ktorá mala za následok smrteľnú dopravnú nehodu. Súd prvého stupňa mal za to, že vzhľadom na veľmi intenzívny zásah do súkromia a spôsobenú citovú ujmu je požadovaný nárok navrhovateľky čiastočne primeraný. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vychádzať, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, a teda samotná závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd musí prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Aby tak bola zabezpečená požiadavka účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Súd pri určení peňažnej náhrady prihliadol na nenapraviteľný následok, vzniknutý v dôsledku smrteľnej nehody syna navrhovateľky a dôsledky, ktoré vyvolali u samotnej navrhovateľky, ale aj na to, že išlo o nedbanlivostný trestný čin, kde nebolo v úmysle odporcu konať týmto spôsobom a aj na okolnosti dopravnej nehody. Súd však mal za to, že samotnou navrhovateľkou žiadaná výška nemajetkovej ujmy bola žiadaná neprimerane, keď jej výšku navrhovateľka nijako nezdôvodnila. Súd prvého stupňa posúdil okolnosti, za ktorých k zásahu do osobnostných práv navrhovateľky došlo, pričom je toho názoru, že je v danej situácii možné krátiť výšku peňažnej náhrady, keď zohľadnil najmä fakt, že syn navrhovateľky bol od cesty s odporcom odhováraný, pričom jeho rozhodnutie do značnej miery ovplyvnila skutočnosť, že sám bol pod vplyvom alkoholu, tak ako to potvrdzuje znalecký posudok MUDr. E. a MUDr. E.. Súd preto prihliadol na tú skutočnosť a má za to, že navrhovateľkou navrhnutá výška nemajetkovej ujmy nie je primeraná, a preto jej návrhu v časti uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy vyhovel len čiastočne a priznal jej 15.000 eur z celkovo požadovanej sumy 66.387,84 eur, nakoľko túto sumu uznal súd vzhľadom na okolnosti celého prípadu za opodstatnenú. V otázke uplatnenej náhrady škody súd prvého stupňa pri jej posudzovaní vychádzal z toho, že pokiaľ spôsobenie škody na zdraví viedlo k usmrteniu poškodeného, zákon priznáva aj náhradu primeraných nákladov spojených s pohrebom, pokiaľ neboli uhradené pohrebným, poskytnutým podľa predpisov o sociálnom poistení. Primeranosť nákladov na pohreb sa posudzuje podľa predpisov o sociálnom poistení, vzťahujúcich sa na pracovné úrazy a choroby z povolania. Za náklady, spojené s pohrebom sa považujú najmä náklady účtované pohrebnou službou, ktorá poskytla služby spojené so zabezpečením pohrebu, náklady na spopolnenie, ak nie sú súčasťou nákladov, účtovaných pohrebnou službou, cintorínske poplatky, náklady na zriadenie pomníka, alebo náhrobnej dosky, náklady na úpravu hrobu. Celková suma náhrady týchto nákladov je od 1.1.2009 najviac vo výške 1.659,70 eur (§ 101 zák.č. 461/2003 Z.z.). Náklady na zriadenie pomníka alebo náhrobnej dosky a na úpravu hrobu sa uhrádzajú do výšky 663,88 eur (§ 2 ods. 2 nar. vl. č. 87/1995 Z.z. v znení nariadenia vlády č. 568/2008 Z.z. V zmysle uvedeného sa súd s otázkou uplatnenej náhrady vysporiadal tak, že navrhovateľke priznal náhradu vzniknutej škody v sume rozdielu už priznanej náhrady vo výške 1.376,78 eur a sumy zákonného maxima takejto náhrady, čo je 1.659,70 eur, pričom výška priznanej náhrady škody potom predstavuje sumu 282,91 eur a vo zvyšnej časti uplatňovaných nárokov návrh navrhovateľky zamietol. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p., avšak nakoľko si navrhovateľka žiadne trovy konania neuplatnila, súd ich vo výroku rozhodnutia nepriznal.

Proti vyhovujúcej časti rozsudku v časti uloženia povinnosti zaplatiť 15.000 eur podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, ktorý navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť tak, že žiadal túto sumu znížiť a taktiež žiadal súd o umožnenie zaplatenia tejto sumy v splátkach, nakoľko je vo výkone trestu odňatia slobody, kde má veľmi nízky príjem a nevlastní žiaden hnuteľný ani nehnuteľný majetok.

K odvolaniu odporcu sa písomne vyjadrila navrhovateľka, ktorá žiadala odvolanie odporcu zamietnuť a rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Vo svojom vyjadrení uviedla, že vina odporcu bola preukázaná v trestnom konaní, vedenom na Okresnom súde Trnava pod č.k. 1P/72/2009, keď v dôsledku dopravnej nehody, ktorá bola spôsobená odporcom, prišla o syna a túto stratu jej nič nenahradí. Žiadosť odporcu o zníženie nemajetkovej ujmy považuje za absurdnú a výška príjmu odporcu, ako aj jeho majetkové pomery nie sú dôvodom na zníženie nemajetkovej ujmy a o nič iné svoju žiadosť neopiera. Suma, priznaná súdom prvého stupňa vo výške 15.000 eur ani zďaleka nenahradzuje stratu jej milovaného syna a nepostačuje na zmiernenie jej ujmy. Uviedla, že žiadosť odporcu o povolenie splátok nemá oporu v zákone.

Krajský súd Trnava ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je dôvodné, pretože rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, preto v súlade s ust. § 156 ods. 3 O.s.p. vo veci verejne vyhlásil rozsudok.

Predmetom konania, vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 18C/1/2010 je návrh navrhovateľky, ktorým sa domáhala voči odporcovi náhrady škody vo výške 2.672,97 eur a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 66.387,84 eur, ku ktorej došlo v dôsledku dopravnej nehody, spôsobenej odporcom, čím spôsobil spolujazdcovi, synovi navrhovateľky - P. T. smrteľné zranenie. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa uložil odporcovi zaplatiť navrhovateľke sumu 282,91 eur titulom náhrady škody a sumu 15.000 eur titulom nemajetkovej ujmy, keď vo zvyšnej časti súd návrh zamietol a navrhovateľke súd náhradu trov konania nepriznal. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa vo vyhovujúcej časti zaplatenia sumy 15.000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu, potrebnom pre vyhlásenie rozhodnutia, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že navrhovateľka sa svojim návrhom domáhala od odporcu zaplatenia sumy 2.672,97 eur titulom náhrady škody a sumy 66.387,84 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, vyjadrenej v peniazoch na základe toho, že odporca svojim konaním spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej zomrel jej syn, P. T.. Za toto konanie bol odporca odsúdený rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 11.11.2009, č.k. 1T/72/2009-295, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 11.11.2009. Týmto rozsudkom bol odporca uznaný za vinného, že dňa 9.9.2007 po ceste č. I/61 z P. smerom na obec J. po požití alkoholických nápojov viedol pod vplyvom alkoholu motocykel zn. Suzuki GSX 750, ev.č. G.-XXX-S., zároveň neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, stavu vozovky a nočnej dobe, keď jazdil rýchlosťou minimálne 139 km/h., v dôsledku čoho pri prejazde ľavotočivou zákrutou vyvolal stratu smerovej stability motocykla, s ktorým následne zišiel mimo cestu vpravo v smere svojej jazdy na trávnatý povrch, kde s motocyklom spadol na zem, čím spôsobil svojmu spolujazdcovi P. T. zranenia, ktorým P. T. na mieste podľahol, a teda ako vodič dopravného prostriedku spôsobil v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky inému z nedbanlivosti smrť. Podľa § 287 ods. 1 trestného poriadku súd uložil odporcovi ako obžalovanému povinnosť nahradiť poškodenej navrhovateľke B. T. škodu vo výške 1.376,78 eur, keď v zmysle ust. § 288 ods. 2 trestného poriadku súd odkázal poškodenú B. T. zo zvyšnom nároku na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Podľa § 11 Obč. zák., fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Obč. zák., fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Obč. zák., pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Obč. zák., výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Občiansky zákonník v ust. § 11 a nasl. poskytuje ochranu osobnosti subjektom, proti ktorým smeroval zásah, znižujúci ich vážnosť, dôstojnosť a česť a ohrozujúci ich postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby im bolo dané primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Obč. zák.). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Obč. zák. najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Obč. zák.). Výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že ak môže byť vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti postihnutej fyzickej osoby primerane vyvážená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia, poskytnutie príslušnej morálnej satisfakcie treba uprednostniť. Len v tých prípadoch, kde došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby, alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napraviteľná inými právnymi prostriedkami, treba považovať za opodstatnené a spravodlivé priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch súd v zmysle ust. § 13 ods. 3 Obč. zák. taxatívne stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodovaní vychádzať ex offo. Sú to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pritom závažnosť vzniknutej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, ako aj na dĺžku jej trvania. Skutočnosť, že ust. § 13 ods. 3 Obč. zák. ukladá súdu výslovne prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, vedie k záveru, že sama závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch. Povinnosť prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, je stanovená zámerne, veľmi všeobecne, ako vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, tak aj vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Deje sa tak s cieľom, aby pri určovaní konečnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci sudcovskej úvahy a v súlade s princípom spravodlivosti prihliadnuť k rozmanitým momentom, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, a tak bola v jednote naplnená požiadavka, zabezpečujúca účinné primerané zadosťučinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa o primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 15.000 eur. Súd prvého stupňa v súlade s ust. § 13 ods. 3 Obč. zák. dospel k správnemu ustáleniu jej výšky, keď návrh, prevyšujúci sumu 15.000 eur zamietol. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že v dôsledku tragickej smrti syna navrhovateľky pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil odporca, ide o nesmierne závažnú ujmu, spočívajúcu v strate milovaného dieťaťa, čím je navrhovateľka do budúcnosti ochudobnená o rodinný život a spočíva aj v citovej ujme, keď navrhovateľka smrťou syna stratila jeho lásku a radosť s ním prežívanú. Zároveň utrpela citovú ujmu, spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby, čoho dôkazom je aj fakt, že bezprostredne po jeho smrti bola odkázaná na medikamentóznu liečbu. Súd pri určení peňažnej náhrady prihliadol na nenapraviteľný následok, vzniknutý v dôsledku smrteľnej nehody syna navrhovateľky a dôsledky, ktoré vyvolali u samotnej navrhovateľky, ale aj na to, že išlo o nedbanlivostný trestný čin, kde nebolo v úmysle odporcu konať týmto spôsobom a aj na okolnosti dopravnej nehody. Správne súd prvého stupňa nepriznal navrhovateľke náhradu nemajetkovej ujmy v celom rozsahu tak, ako to požadovala, ale túto náhradu nemajetkovej ujmy primerane znížil, keď posúdil okolnosti, za ktorých k zásahu do osobnostných práv navrhovateľky došlo a zohľadnil v tejto súvislosti najmä fakt, že syn navrhovateľky bol od cesty s odporcom odhováraný, čo bolo preukázané svedeckou výpoveďou R. T., pričom jeho rozhodnutie do značnej miery ovplyvnila skutočnosť, že sám bol pod vplyvom alkoholu, ako to potvrdzuje aj znalecký posudok. Na základe vyššie uvedeného, preto odvolací súd je toho názoru, že súd prvého stupňa ustálil výšku náhrady nemajetkovej ujmy v sume 15.000 eur v súlade s ust. § 13 ods. 3 Obč. zák. a dospel teda k správnemu ustáleniu jej výšky a odporca v konaní nepreukázal splnenie zákonných predpokladov pre priznanie nižšej sumy náhrady nemajetkovej ujmy. K odvolacej námietke odporcu, ktorou žiadal súd o splácanie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v splátkach, odvolací súd uvádza, že zo strany odporcu neboli odvolaciemu súdu uvedené žiadne potrebné skutočnosti, ktoré by presvedčivo zdôvodnili záver súdu, že je vzhľadom

na povahu prejednávanej veci, priznanému nároku a jeho osobným pomerom vhodné určiť na splnenie lehotu dlhšiu než tri dni od právoplatnosti rozsudku.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- eur podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešnej navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si žiadne neuplatnila.

Uvedený rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.